

LATVIJAS BIOZINĀTŅU UN TEHNOLOĢIJU UNIVERSITĀTES

ĒTIKAS KODEKSS

Preambula

Kodekss formulē ētikas pamatprasības, kuras jāievēro, lai LBTU sekmīgi īstenotu savu mērķi:

“LBTU darbības mērķis ir atbilstoši augstākās izglītības standartiem īstenot bakalaura, maģistra, profesionālās un doktora studiju programmas un attīstīt starptautiski atzītu zinātniskās pētniecības darbu dabas resursu ilgtspējīgā izmantošanā sabiedrības dzīves kvalitātes paaugstināšanai, izkopt kultūru, uzturēt un attīstīt Latvijas intelektuālo potenciālu stratēģiskās specializācijas zinātņu jomās” (LBTU Satversmes 2.1. punkts).

Ētisko normu ievērošana ir priekšnoteikums LBTU akadēmiskās gaisotnes un tradīciju stiprināšanai un attīstībai.

Kodeksa uzdevums ir precizēt ētikas normas, kuras LBTU mācībspēkiem, zinātniekiem, vispārējam personālam un studējošajiem jāievēro attieksmē pret LBTU, profesionālajā darbībā, savstarpējā saskarsmē, kā arī attiecībās ar citām institūcijām un sabiedrību.

1. Vispārējie ētikas principi

- 1.1. Pēc labākās sirdsapziņas pildīt savus pienākumus un uzņemtās saistības.
- 1.2. Uzturēt taisnīgas, uz cieņu un uzticēšanos balstītas savstarpējās attiecības.
- 1.3. Ievērot elementāros uzvedības kultūras noteikumus, kopt dialoga kultūru.
- 1.4. Uzklaut priekšlikumus, ierosinājumus un konstruktīvu kritiku, būt gatavam atzīt pieļautās kļūdas un labot tās.
- 1.5. Rūpēties par LBTU prestižu, neizplatīt subjektīvu, nepārbaudītu vai nepatiesu informāciju.
- 1.6. Saudzēt LBTU īpašumu, taupīt tās rīcībā esošos resursus.
- 1.7. Vērsties pret negodīgu un netaisnīgu rīcību.
- 1.8. Vērsties pret jebkādu diskrimināciju pēc dzimuma, vecuma, reliģiskās piederības, nacionalitātes, rases, seksuālās orientācijas u.c.
- 1.9. Aizstāvēt uzskatu un viedokļu izteikšanas brīvību, vienlaikus vērsties pret augstprātību, izsmieklu un neobjektivitāti.
- 1.10. Neizmantojot savas privilēģijas, lai prasītu paust lojalitāti jebkādam sabiedriskām, politiskām vai reliģiskām organizācijām.
- 1.11. Vērsties pret jebkādam korupcijas izpausmēm LBTU un informēt LBTU vadību vai kompetentas iestādes par ikvienu šādu gadījumu.
- 1.12. Izteikt kritiku konstruktīvi un atklāti.
- 1.13. Nepieļaut konfliktu risināšanā vai kritikā cieņas aizskaršanu, aizmugurisku aprunāšanu, rupjības, personisko attiecību kārtošanu.
- 1.14. Neizmantojot intrigas un liekulību kā savstarpējo attiecību kārtošanas vai karjeras nodrošināšanas veidu un atriebību kā atbildi uz pamatotu kritiku.
- 1.15. Noraidīt kā nepieņemamu uzspiestu prasību paust lojalitāti politiskām personām, u.c. autoritātēm, partijām un sabiedriskām organizācijām.
- 1.16. Nepieļaut jebkāda veida nepamatotu fizisku aizskārumu vai komunikāciju ar intīma vai seksuāla rakstura kontekstu, izmantojot vertikālās varas pozīcijas sniegtās priekšrocības, vai nolūkā panākt labvēlīgāku attieksmi pret sevi vai sava darba novērtējumu.

- 1.17. Patstāvīgi papildināt zināšanas un attīstīt prasmes savas profesionālās darbības jomā, ētikā un saskarsmē ar līdzcilvēkiem.

2. Studējošo ētikas pamatprasības

- 2.1. Studēt atbilstoši studiju plānā noteiktajām prasībām un termiņiem.
- 2.2. Apgūstot patstāvīgi izvēlēto studiju programmu, vajadzības gadījumā lūgt padomu mācībspēkiem vai studiju biedriem.
- 2.3. Uzskatīt studiju procesā par nepieņemamu ierakstu viltošanu, norakstīšanu, kā arī plaģiātismu - cita autora vai mākslīgā intelekta radītu tekstu un/vai ilustrāciju izmantošanu bez atsaucēm uz avotu.
- 2.4. Izturēties ar cieņu pret citiem studējošajiem, mācībspēkiem un vispārējā personāla pārstāvjiem, nepieļaujot izsmieklu, ļaunu ironiju, iebiedēšanu vai jebkāda veida vardarbību.
- 2.5. Būt objektīvam, publiski vērtējot mācībspēku darbu, spējas un centienus.
- 2.6. Cienīt mācībspēku un citu studējošo darbu - ierasties uz nodarbībām savlaicīgi – pirms nodarbības sākuma.
- 2.7. Nodrošināt, lai nodarbību laikā mobilo tālrunu vai citu saziņas vai multimediju ierīču izmantošana netraucētu nodarbības norisi un tās dalībniekus. Sakaru ierīces atļauts lietot vienīgi nodarbības temata apguvei (ar mācībspēka atļauju) vai ārkārtējās situācijās.
- 2.8. Ievērot valstī un augstskolā vispārpieņemtos uzvedības un kultūras etiķetes noteikumus.

3. Mācībspēku un zinātnieku profesionālās ētikas pamatprasības

- 3.1. Pastāvīgi pilnveidot savu pedagoģisko meistarību un zinātību, veicot kvalitatīvu un augstvērtīgu zinātniski pētniecisko darbu.
- 3.2. Augsti vērtēt gan savu personīgo, gan savas profesijas godu un reputāciju. Darbā un privātajā dzīvē izvairīties no morālā ziņā divdomīgām situācijām un rīcības, kas neatbilst vispārpieņemtajām uzvedības normām, ja tas var atstāt negatīvu iespaidu uz mācībspēka un zinātnieka tēlu un LBTU kopumā.
- 3.3. Ievērot pētniecības ētikas normas, kas formulētas Latvijas Zinātņu akadēmijas Zinātnieka ētikas kodeksā.
- 3.4. Veicināt zināšanu izplatīšanu, rūpējoties un nodrošinot zināšanu pieejamību.
- 3.5. Nesavtīgi nodot savas zināšanas un pedagoģisko pieredzi mazāk pieredzējušiem kolēģiem, veicinot profesijas pārmantojamību.
- 3.6. Vērsties pret jebkādam protekcijas un diskriminācijas pazīmēm darbinieku atlasē un kandidātu izvirzīšanā paaugstinājumam.
- 3.7. Attiecībās ar studējošajiem nepieļaut jebkādas protekcijas, korupcijas vai diskriminācijas tendences. Studējošo zināšanas un darbus vērtēt bez paviršības un tendenciozitātes.
- 3.8. Nepieņemt nelikumīgu samaksu par apmācībām un/vai konsultācijām. Nepasniegt maksas privāttundas studējošajiem tajos studijuursos, kurus mācībspēks docē universitātē.
- 3.9. Par savām prasībām studiju kursa sekmīgai nokārtošanai informēt, uzsākot studiju kursu pasniegšanu. Ja prasībās gaidāmas izmaiņas, par tām informēt savlaicīgi, pamatojot izmaiņu nepieciešamību.
- 3.10. Savos studijuursos nodrošināt vienlīdzīgas iespējas un prasības visiem studējošajiem,

nodrošinot nepieciešamās konsultācijas.

- 3.11. Neuzdot par savām studējošo radītās oriģinālās idejas un neizmantot tās savās publikācijās bez norādes uz idejas autoru.
- 3.12. Būt koleģiālam un lietišķam neizceļot ne sevi, ne citus. Ievērot prasību mēru savā studiju kursā un nepārspīlēt tā nozīmi salīdzinājumā ar citiem studiju kursiem.
- 3.13. Izvairīties no darbībām, kas varētu mazināt studējošo cieņu un respektu pret citiem mācībspēkiem, zinātniekiem, studējošajiem un vispārējo personālu.
- 3.14. Veicināt studējošo potenciālo spēju attīstību, personību veidošanos, bez paviršības un tendenciozitātes, atbildīgi un objektīvi vērtēt studējošo zināšanas un darbus. Pieļaujot, ka studējošajiem var būt iebildes pret vērtējumu, paredzēt un nodrošināt apelācijas iespējas.
- 3.15. Sava amata dotās pilnvaras izmantot tikai tikumisku, pedagoģisku un zinātnisku mērķu sasniegšanai. Savtīga vai ļaunprātīga sava amata stāvokļa un privilēģiju izmantošana attiecībās ar studējošajiem un kolēģiem nav pieļaujama un attaisnojama.
- 3.16. Nepieļaut uzspiestas intīmas un citas, pret labiem tikumiem vērstas, attiecības ar studējošajiem.
- 3.17. Ar savām zināšanām un rīcību veicināt ētiskas un tikumiskas kultūras veidošanos studējošo vidē.

4. Vispārējā personāla ētikas pamatprasības

- 4.1. Apzināties savas darbības rezultātu ietekmi LBTU attīstībā.
- 4.2. Būt objektīvam lēmumu pieņemšanā, norobežoties no personiskajām interesēm un ārējas ietekmes.
- 4.3. Izvairīties no situācijām, kurās varētu rasties reāls, iespējams vai šķietams interešu konflikts vai korupcijai labvēlīgi apstākļi.
- 4.4. Izmantot LBTU īpašumu un resursus ekonomiski un saudzīgi. Ar darba pienākumu izpildi nesaistītām vajadzībām tālruņa sakarus, internetu un citus resursus izmantot atbilstoši LBTU iekšējos normatīvos aktos noteiktajiem limitiem.
- 4.5. Pastāvīgi rūpēties par profesionālās kvalifikācijas izaugsmi, izrādīt iniciatīvu un sniegt priekšlikumus darba uzlabošanai.

Ētikas kodeksa ievērošana

Ar LBTU Ētikas kodeksu tiek iepazīstināts ikviens LBTU mācībspēks, zinātnieks, vispārējā personāla pārstāvis un studējošais. LBTU Ētikas kodekss ir publiski pieejams.

Kodeksā ietverto principu ievērošana ir ikviena LBTU mācībspēka, zinātnieka, vispārējā personāla pārstāvja un studējošā pienākums.

LBTU Ētikas kodeksa ievērošanu pārrauga un sūdzības par kodeksā noteikto principu un normu pārkāpumiem izskata rektora apstiprināta Ētikas komisija.